

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

33. An moribundus sensu carens sit vngendus tempore interdicti, non valens alia Sacramenta recipere, si non habeat Bullam Cruciatæ? Ex part. 3. tr. 4. res. 170. alias 171. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

tale incurreret, quod etiam docuit Valentia tom. 4. disp. 8. q. 2. p. 1. Sed amicitissimus Andreas Vi-
thorellus in Append. ad Possuin. de officio Parochi. c. 9. putat contrarium quoad excommunicationem, nam Clement. loquitur tantum de Religiosis, & pœ-
næ sunt restringendæ.

RESOL. XXX.

An excommunicatus nominatim, vel suspensus possit in articulo mortis ministrare infirmo Sacramentum Extremæ-Vnctionis?
Et quid tamen si egrotus confessus fuerit? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 81.

Sup. hoc le-
ge doctrinã
quarum Re-
sol. senten-
tiarum, & in
tom. 1. tr. 1.
ex Ref. 15.
§. vii. ante
medium,
verf. Primus
est, & ex Re-
sol. 19. §. Ve-
rum. in fine.

§. 1. Censet Suar. in 3. part. tom. 8. disp. 44. scilicet. 2. num. 6. excommunicatum non posse, posse vero suspensum, quia hæc censura non priuat acta Ordinis. Verum id videtur, pace viri docti, minus solidè dictum, quia vel suspensio est totalis, quam communi iudicio constat prohibere etiam exercitium ordinis, vel est partialis ab officio, vel ordine, quo casu etiam prohibet functionem Ordinis, & administrationem Sacramentorum, vel est tantum à beneficio, vel iurisdictione, & eo casu etiam nominatim suspensus potest Sacramentum ministrare, quia suspensio à iurisdictione solum prohibet actus, qui sunt intrinsecè actus iurisdictionis, vt excommunicare, non vero qui sunt actus solius Ordinis, quamvis requirent in Pastore iurisdictionem vt licitè exerceantur. Itaque respondeo quo casu suspensus ab Ordine potest hoc Sacramentum ministrare, posse etiam excommunicatum; vnde dico si Sacramentum sit infirmo ad salutem extremè necessarium, iuxta modum superiori dubio positum, desitque copia alterius Sacerdotis, posse, imò debere Pastorem nominatim excommunicatum, vel suspensum ministrare, neque eo casu rigorem Ecclesiasticæ censuræ habere locum cum ea, quæ pro disciplina Ecclesiastica sunt instituta, non debeant vergerè in apertum detrimentum animarum. Et hæc omnia docet Ioannes Præpositus in 3. part. quest. vnic. de sacram. Extremæ-Vnctionis dub. 6. num. 144. qui etiam in eodem loco putat hanc doctrinam esse fortè veriorè, etiam si hoc Sacramentum non esset ad salutem infirmi necessarium, quia videlicet fuerit confessus, nam licet in tali casu non sit ad salutem necessarium, est tamen maximè vtile, & conduens ad remissionem venialium, & ad robur contra diabolicos insultus maximè necessarium: ergo Ecclesia, quæ propter longè inferiorè utilitatè permitit commercium cum nominatim excommunicato, non censetur in nostro casu illud prohibere, & proinde licet Pastori in fauorem alterius Sacramentum ministrare. Nota tamen quod contrariam sententiam tenet cum Suarez, Ochagavia de Sacram. Extremæ-Vnctionis quest. 10. num. 3. Sed tu ne deseras sententiam Præpositi.

RESOL. XXXI.

An in articulo mortis aliquando sit ministranda Extremæ-Vnctio ab excommunicato denunciato, & hoc etiam tempore interditi?
Et quid, si saltem aliud Sacramentum non sit possibile ministrari? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 89.

Sup. hoc le-
ge doctrinã
Ref. præteri-
ta, & aliorũ
leuius not.

§. 1. Negatiuam sententiam docet ex Suarez. Vilalobos in summa, tom. 1. tract. 10. diff. 6. num. 6. vbi sic ait. [Ha sc de adactur, que el Sacer-

dote que estã descomulgado, no puede administrar este Sacramento por necesidad que aya del, segun sententia probable, que pues la Iglesia no permite que se de este Sacramento en tiempo de entredicho; lo mismo parece se ha de dezir en este caso, y por el configuiente que el enfermo no le puede recibir del descomulgado.] Sic ille, cui adde Fillucium tom. 1. tr. 3. c. 5. n. 97. Sed ego contrariam sententiam teneo cum Trullenck in expos. Bullæ Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 7. n. 2. qui ait: In articulo mortis, quando aliud sacramentum non est possibile, non est improbableè posse ministrari Extremæ-Vnctionem, etiam ab excommunicato denunciato, & tempore interditi, quia tunc videtur habere locum sacramenti Pœnitentiæ, & potest facere de attrito contritum. Quod possit in eo casu à denunciato ministrari, docent Coninck 3. part. q. 64. art. 6. dub. 2. n. 48. & Auila de censur. 2. part. c. 6. disp. 3. dub. 3. concl. 4. Si enim à denunciato potest tunc ministrari, poterit etiam tempore interditi, in quo potest pœnitentia, cuius locum in eo casu Extremæ-Vnctio tenere videtur, v. g. si postquam offendit signa contritionis, amisit vsum rationis, ob idque non potest confiteri, & iamiam moritur, videtur tunc posse illi etiam tempore interditi ministrare Extremam-Vnctionem, quia tunc locum pœnitentiæ habere censetur. Ita Trullenck vbi si præ, quicquid in cõtrarium asserat Tannetius tom. 4. disp. 7. q. 1. dub. 3. n. 64. & Ludouicus de San Iuan quasi. vnic. art. 1. de sacram. Extremæ-Vnctio diff. 1. vbi docet tempore interditi non esse ministrandam moribundo sacram Vnctionem. [Porque este Sacramento in ningun acontecimiento es Sacramento de necesidad, ni ay precepto diuino, ni Ecclesiastico de recebile, luego la prohibicion de la Iglesia se estiende à estos.] Sed tu ne deseras in casu contingenti tenere sententiam affirmatiuam.

Sup. hac &
seq. difficult.
p. o tempore
interdicti in
duabus Ref.
seqq. & lege
etiam §§.
annor. seq.
&c.

Sup. hoc in
tom. 3. tr. 11.
Ref. 2. §. De
suscepiore,
& seqq. &
lege etiam
Ref. not.
præteritæ.

RESOL. XXXII.

An tempore interditi possit moribundo conferri Extremæ-Vnctio quando non potest recipere Sacramentum Pœnitentiæ?
Et an in dicto casu possit hoc Sacramentum ministrari ab excommunicato, & etiam denunciato Ministro?
Ex part. 5. tr. 10. Ref. 78. aliàs 77.

§. 1. Casus est curiosus, & affirmatiuè respondeo. Puto igitur in articulo mortis quando aliud sacramentum non est possibile, non est improbableè posse ministrari Extremam-Vnctionem, etiam ab excommunicato denunciato, & tempore interditi, quia tunc videtur habere locum sacramentum Pœnitentiæ, & potest facere de attrito contritum. Quod possit in eo casu à denunciato ministrari docent Coninck 3. p. q. 64. art. 6. dub. 2. n. 48. & Auila de cens. 2. p. c. 6. disp. 3. dub. 3. concl. 4. Si enim à denunciato potest tunc ministrari, poterit etiam tempore interditi in quo potest pœnitentia, cuius locum eo in casu Vnctio Extrema tenere videtur, v. g. si postquam offendit signa contritionis, amisit vsum rationis, ob idque non potest confiteri, etiam iam moritur, videtur tunc posse illi etiam tempore interditi ministrare Extremam-Vnctionem, quia tunc locum pœnitentiæ habere censetur. Ita docet Trullenck in Bulla Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 7. numero 2.

Sup. hoc in
Ref. præteri-
ta. paulo
post interdi-
verf. In arti-
culo mortis,
& in Resol.
seq. & in to-
3. tract. 1. ex
Ref. 2. lege
etiam doctri-
nam à §. De
suscepiore,
& seqq. &
pro excommu-
nicato &
denunciato
Ministro cõ-
tento in hoc
textu in
principio
Ref. 1. huius
annor. & in
aliis eius
primæ ant-
not.

RESOL. XXXIII.

An moribundo sensu carens sit vngendus tempore interditi?

dicti, non valens alia Sacramenta recipere, si non habeat Bullam Cruciatam: Ex p. 3. tr. 4. Ref. 170. alias 171.

Sup. hoc supra in Ref. 31. paulo post initium, vers. In articulo mortis. & in Refol. 32. & in 10. 3. tr. 1. Ref. 2. §. Sed diffinitas,

§. 1. **N**egativam sententiam docet Petrus de Ledesma in summa tom. 1. de sacram. Extrema-Vnctionis, cap. 2. l. concl. 4. vbi sic asserit. [Es cierto que en el tal caso no es licito administrar al enfermo el sacramento de la extrema vnction. Esto enseñan comunmente los Doctores, por que dicen, que de la extrema vnction no se puede administrar en tiempo de interdictio, y nunca facan este caso; la razon es, porque este sacramento en ningun caso es sacramento de necesidad, ni ay precepto divino de recibirle, luego la prohibicion de la Iglesia estendiendose a este caso.] Ita ille.

2. Sed ego contrariam sententiam in facti contingentia consulo, nempe moribundum sensibus destitutum, qui sacram Eucharistiam, & sacramentum Pœnitentiæ, non poterat recipere, fuisse omninò iungendum, etiamsi non haberet Bullam Cruciatam, & esset in civitate interdictum. Et hanc sententiam docet Zambranus de casibus tempore mortis, cap. 5. dub. 7. num. 5. vbi sic ait: Satis probabile est, licet ministrari posse, & debere Extremam-Vnctionem morienti carenti omni privilegio, etiam tempore interdicti, & maxime si tunc careret sensu. Ita ille, qui multas rationes adducit, & citat Henriquez lib. 3. cap. 10. num. 3. in glosa littera F. & multos viros doctos à se consultos. Et ipse Ledesma vbi supra, etiam hanc sententiam probabilem putat. Restat modò respondere ad argumentum Ledesmae. Dico igitur, quòd nec iura, nec Doctores loquuntur in casu nostro, cum negant tempore interdicti posse sine privilegio dari Extremam-Vnctionem; nam agunt de casu ordinario, in quo moriens recipit aliud Sacramentum, vel quando licet non recipiat, potest tamen commodissime adiri iudex, qui posuit illud interdictum, vt tollat illud prædicto casu. Igitur nostram sententiam in favorem animatum omninò amplectendam esse puto, & illam Parochi, si casus occurrat, sine metu in praxim (me impellente, & consulente) deducant.

RESOL. XXXIV.

An Sacerdos tempore pestis possit ungere infirmum, non digito, sed virga oblonga, vt eius contactum effugiat? Ex part. 3. tractat. 4. Resolut. 166. alias 167.

Sup. hoc supra in Ref. seq.

§. 1. **H**is annis elapsis, quando hic morbus miserimè civitatem hanc afflixit, sententiam affirmativam consulo, quam docent Chapeauilla de sacram. Extrema-Vnctionis quest. 34. & Franciscus Sylvius in 3. part. quest. 32. art. 3. vbi sic asserit. Curet Sacerdos habere vestes breves, & ita eas ad se colligat, vt quàm maxime potest, fugiat contactum infirmi. Præterea ægrotum (si potest) constitui faciat in loco puro, & libero, non se statuat inter ignem, & infirmum, munit se præservativis iudicio medicorum, & vti potest virga oblonga, verè tamen oleo tincta, sic vt perficiatur vnctio. Peracta autem vnctione, virgam eiusmodi aut purgabit, ac in similem vsum servabit, si aurea, vel argentea sit propter reverentiam Sacramenti, vel igne comburatur, si sit lignea. Ita Sylvius, quæ omnia multum pro praxi in tali casu erant conducantia.

RESOL. XXXV.

An Sacerdos infirmis peste morientibus possit Sacramentum Extrema-Vnctionis ministrare virgula argentea oblonga, &c.

Et an in tali casu liceat Parocho ministrare Extremam-Vnctionem unguendo quidem omnes quinque sensus, sed unam aurem, unum oculum, unam manum, sed non manum, & deinde videndo hac forma omnes singulas parciales sub vna totali amplectente, dicendo: Per istas sanctas vnctiones indulget tibi Deus quicquid per visum, auditum, gustum, & tactum deliquisti? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 170.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam olim docuit in illa, quibus nunc addo Vicoresillum in de sacram. Extrema-Vnctionis, fol. 68. & Marchinum de pecc. p. 3. c. 5. n. 1. vbi sic ait. In magno vitæ discrimine esse incongruum ministrari à Parochis Extremam-Vnctionem à longè virgula quadam argentea, sive lignea, quæ ex alia materia confecta ad pedem extendandam; & ratio afferri potest, quia ex vna parte huiusmodi instrumenti vltus non infertur quædam Sacramento irreverentiam, ex alia magnum nobis à natura ius tribuitur conferenda. Idem vult. Sic ille. Item etiam docet Ioannes Præpositus in 3. p. q. 1. de sacr. Extrema-Vnctione dub. 6. n. 48. Barbosa de off. Parochi, c. 22. n. 16. Iacob Mancinus in practica v. infirmos pr. 8. dub. 18. vbi ita asserit practice. D. Ferr. de Marchis Archiepiscopus Smyrnensem, vide etiam Suarez tom. 4. disp. 44. sect. 3. num. 10. Sed in tali casu liceat Parocho ministrare Extremam-Vnctionem, unguendo quidem omnes quinque sensus, sed vnam aurem, vnum oculum, vnam manum, sed non manum, & deinde videndo hac forma omnes singulas parciales sub vna totali amplectente: Per istas sanctas vnctiones indulget tibi Deus quicquid per visum, auditum, gustum, & tactum deliquisti; & affirmativè respondi vbi supra, resolut. 166. cum multis Doctoribus, quibus nunc addo Marchinum loco citato cap. 7. cum Fillucio tom. 1. vbi cap. 5. num. 129. vbi sic asserit. In casu necessitatis quando nimium esset vel periculum contagi, vel vt infirmus ante moriatur sub conditione mentis concepta posset Minister vnica actione attingere quinque sensus unguendo vnum oculum, vnam aurem, & vnam manum, &c. & super hanc totam vnctionem proferre formam, quæ omnes quinque comprehendat, dicendo: Per has sanctas vnctiones indulget tibi Deus quicquid per visum, auditum, gustum, & tactum deliquisti, &c. Sic enim faciendo, nec fit iniuria Sacramenti, & proximo potest esse vtilè, forè etiam ita saluabitur, qui alias conuulsus fuisset, vt si esset tantum attritus & confusus alius non posset. Ita Fillucius.

RESOL. XXXVI.

Quo tempore sit danda infirmis vnctio extrema? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 172. alias 173.

§. 1. **E**xperientia nos docet, parentes vplurimum amare magis corpora, quàm animas infirmorum, & idè quando agitur de Extrema-Vnctione illis ministranda clamant, & vsque ad vltimum differre volunt; sed in hoc quantum erret etiam contra salutem corporum infirmorum, demonstrat doctrina